

BESZÁMOLÓ SZAKBIZOTTSÁGI RENDEZVÉNYRŐL "Pódiumbeszélgetések a Minőségről" sorozat

- Időpont:** 2023. március 9. csütörtök, 14:00 – 15:35
- Helyszín:** Online, ZOOM rendszeren keresztül
- Szervezők:** EOQ MNB Közigazgatási és Fogyasztóvédelmi, Minőségrendszerek, Egészségügyi és Szociális, valamint Oktatási és Terminológiai Szakbizottságok
- Téma:** **Az állami felelősség a szociális biztonság megteremtésében, különös tekintettel a szociális törvény 2022 őszi módosítására**
- Előadó:** **Dr. Czibere Károly**, a Református Szeretetszolgálat főigazgatója, makrogazdasági szakértő
- Moderátor:** **Prof. Dr. Veress Gábor** egyetemi tanár

A webinárium megnyitását követően az esemény Moderátora bemutatta az előadót. Külön méltatta és kihangsúlyozta azt a szakmai sikerekben gazdag és példamutató, valamint rendkívül hiteles életpályát, amely hozzá kapcsolódik.

A rendkívül aktuális témához kötődően az előadó kiemelte, hogy: hazánkban nagy felzúdulást és sok vitát váltott ki 2022 őszén a szociális törvény tervezett módosítása, miszerint elsősorban az egyén, tehát mindenki maga a felelős a saját életéért és szociális biztonságáért. Ezt sokan úgy értelmezték, hogy a kormány (az állam) elhárítja magáról a felelősséget. Pedig a keresztény tanítás szerint a szubszidiaritás elve is kimondja: "Azt, amit az egyén saját kezdeményezéséből és saját erővel teljesíteni tud, nem szabad tőle elvenni és társadalmi tevékenységhez utalni. Ugyanígy az igazságosságba ütközik, hogy azt, amit a kisebb és alárendelt közösségek teljesíteni és sikeresen befejezni képesek, egy további fölrendelt közösség igénybe vegyen." (Quadragesimo anno, 1931). A Bibliában olvashatunk az egzisztenciális védelemtől: "Dolgozzatok saját kezetekkel, ne szoruljatok senkire!" (1 Thessz 4, 11-12).

A korábbi, 1993-2023 között érvényben levő szociális törvény 2. §-a így hangzik: "A szociális **ellátás feltételeinek biztosítása** – az egyének önmagukért és családjukért, valamint a helyi közösségek tagjaiért viselt felelősségén túl – az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a feladata." Ezzel szemben a benyújtott változat 2. §

- (1) kimondja: az egyén **szociális biztonságáért (nem ellátás!)** elsősorban önmaga felelős. Itt megjelenik a fokozatosság elve:
- (2) Ha az egyén a szociális biztonságának megteremtésére önhibáján kívül nem képes, abban – anyagi lehetősége és személyes képessége arányában – a hozzátartozó kötelessége segíteni.
- (3) Ha az egyén megélhetése önmaga és a hozzátartozók által nem biztosítható, a lakóhelye szerinti települési önkormányzat gondoskodási kötelezettsége áll fenn.

- (4) Az állami támogatásban részesülő karitatív szervezetek feladata a szociális biztonságban nem élők felkutatása és – erejükhez mérten történő – segítése.
- (5) Ha az egyén szociális biztonsága a (4) bekezdésben foglaltak ellenére nem teremthető meg, annak biztosítása az állam kötelezettsége.”

Ez azt mutatja, hogy a társadalmi kötelezettségvállalás elé került a család (hozzátartozó), a települési önkormányzat és a karitatív szervezetek (egyházak) felelőssége. Az Alkotmánybíróság vonatkozó állásfoglalása szerint **a szociális ellátás kiegészítő jellegű**, és mint ilyen, az egyén öngondoskodására épít. A közösség által biztosított támogatás csak ott kapott szerepet, ahol az öngondoskodás lehetősége már nem áll fenn (295/B/2002. AB-határozat). Magyarország nem garantálja minden állampolgára számára a szociális biztonságot, **csupán törekszik** annak megteremtésére.

A szociális területen számos felelősség létezik, ami igen sok szabályozási és finanszírozási kérdést vet fel, például: Ki a rászoruló? Ki és milyen formában jogosult a társadalom segítségére? Ki és milyen feltételekkel nyújthat segítséget? Kinek kell fizetnie és milyen elv szerint az ellátásért (finanszírozás)? A szociális felelősségek telepítésével az a probléma, hogy azok 30 éve nem érvényesülnek, hanem csak papíron léteznek. A szociális szakmának azzal kellene foglalkoznia, hogy akihez felelősség van telepítve, az el is végezze a feladatát ellenőrzött módon, és legyen következménye a feladat el nem végzésének.

Az új szociális törvény végleges változata így hangzik:

- (1) Mindenki felelős önmagáért.
- (2) Ha az egyén önmagáról gondoskodni nem képes, őt – a képességeik és lehetőségeik szerint, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) rokонтartásra vonatkozó szabályai szerinti sorrendben – a hozzátartozók segítik.
- (3) Ha az egyén önmagáról gondoskodni nem képes és a hozzátartozók (2) bekezdés szerinti gondoskodásra vonatkozó kötelességüket nem teljesítik, az egyén lakóhelye szerinti települési önkormányzat jogszabályban meghatározott feltételek szerinti gondoskodási kötelezettsége áll fenn.
- (4) Ha az egyén önmagáról gondoskodni nem képes, és a hozzátartozók a (2) bekezdés szerinti, a települési önkormányzat pedig a (3) bekezdés szerinti gondoskodásra vonatkozó kötelességet nem teljesíti, az államnak jogszabályban meghatározott feltételek szerinti kötelezettsége áll fenn.
- (5) Az állam és a települési önkormányzat a szociális gondoskodás feltételeinek biztosításával összefüggő feladatainak ellátása során együttműködik az egyházi és civil szervezetekkel.
- (6) A szociális intézmények és intézkedések rendszerének kialakítása és működési kereteinek biztosítása az állam és a települési önkormányzat feladata e törvényben meghatározott módon.

Az előadáshoz kapcsolódóan több kérdés, ill. reflexió is elhangzott és megfogalmazódott. Ezekre az előadó közmegelegedésre és előre mutatóan válaszolt. A moderátor, valamint a hozzászóló Prof. Dr. Biacs Péter egyetemi tanár külön kiemelték az elhangzott előadás komplex megközelítését, valamint annak rendszerszerűségét. A referátum külön erényeként említették meg annak világos közérthetőségét, igényes pontosságát, valamint pártatlanságát.

Budapest, 2023. március 10.

Összeállította: *Várkonyi Gábor*